

Årlig riskuppdatering och omvärldsbevakning

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Ta del av hur underlag tas fram till den ettåriga planen för foder- och livsmedelskontrollen av primärproducenter. Det görs vid en årlig workshop för riskuppdatering och omvärldsbevakning. Där deltar Livsmedelsverket, Jordbruksverket, SVA och länsstyrelserna.

Syfte och metod för riskuppdatering och omvärldsbevakning

Den nationella planeringen består av en fyraårig övergripande planering och en ettårig, mer detaljerad planering. Den ettåriga planeringen anger vilka branscher som ska kontrolleras det kommande året, hur många aktörer som ska kontrolleras i varje bransch och om kontrollen av branschen ska ha något specifikt fokus.

Syftet med årlig riskuppdatering och omvärldsbevakning är att se över den fyraåriga rullande planen och ge inriktning för den ettåriga planen i den nationella planeringen av kontrollen av foder- och livsmedelsanläggningar inom primärproduktionen.

Arbetet genomförs gemensamt av Livsmedelsverket, Jordbruksverket, SVA och länsstyrelserna. Livsmedelsverket och Jordbruksverket fastställer sedan den ettåriga planeringen utifrån underlaget. Även den fyraåriga kontrollplanen, som anger vilka branscher som ska kontrolleras under vilket år kan justeras.

Arbetet med riskuppdatering och omvärldsbevakning görs i form av en fysisk endagsworkshop. Workshopen hålls i maj månad varje år. Vid workshopen deltar Livsmedelsverket, Jordbruksverket, representanter från länsstyrelserna och från SVA.

Länsstyrelsernas representanter företräder samtliga länsstyrelserna. För att ha en nationell helhetsbild förväntas representanterna inhämta information från samtliga länsstyrelser före workshopen.

Nationell planering av foder- och livsmedelskontroll primärproduktionen



Uppgifter och förberedelser inför Årlig workshop

Inför workshoppen förväntas deltagarna förbereda sig genom att inhämta underlag inom sina respektive ansvarsområden. Det kan vara resultat från projekt, anmärkningar vid revisioner av Sveriges kontrollsystem som EU-kommissionen, GD hälsa och livsmedels säkerhet (GD SANTE) gör, avvikelser som setts i kontrollen, information om ny eller ändrad lagstiftning, geografiska riskfaktorer exempelvis väder som påverkar DON, frågor från media eller annan omvärldsbevakning.

Workshopen

85 % av alla planerade riskbaserade kontroller på nationell nivå är fördelade mellan branscherna i de olika prioriterade klasserna i primärproduktionen. Vilka branscher som ska kontrolleras vilket år framgår av den fyraåriga planen. De resterande 15 % av kontrollerna är "Övriga riskbaserade kontroller", vilka kan fördelas inom prioriterade områden.

Inriktningen för dem bestäms i samband med workshoppen. Kontrollerna kan till exempel fördelas mellan vissa utvalda branscher, ha ett specifikt fokusområde eller vara kontrollprojekt. Kontrollerna kan också lämnas över till länsstyrelserna för beslut senare om hur de ska användas. Syftet med det är att skapa viss flexibilitet i kontrollsystemet.

Om inget annat anges i kontrollplaneringen omfattar kontrollerna aktörernas efterlevnad av både livsmedelslagstiftningen och foderlagstiftningen.

För att arbetet med att ta fram den ettåriga kontrollplanen ska ske på ett systematiskt sätt finns en fast agenda för workshoppen:

- Kort utvärdering av förra årets workshop:
 - Var resultatet till nytta?
 - I vilken utsträckning har länsstyrelserna följt förra årets kontrollplan?

- Vad kunde har gjorts bättre eller annorlunda, enligt länsstyrelserna respektive de centrala myndigheterna?
- Diskussion och analys kring utförda kontroller, kontrollresultat och kontrollpopulationen, med utgångspunkt från arbetet med årliga rapporten om kontrollen i livsmedelskedjan.
- Diskussion med utgångspunkt från dokumentet "Årlig riskuppdatering och omvärldsbevakning", som skickats ut till workshopdeltagarna och fyllts i i förväg.
 - Har något inträffat under senaste året som ändrar kontrollprioriteringen mellan branscherna för nästkommande år, jämfört med den fyraåriga planen?
 - Ska det vara något specifikt fokusområde vid kontrollen av anläggningar i en viss bransch?
 - Finns det något operativt mål att som ska ingå i kontrollen?
- Diskussion om upplägget för övriga riskbaserade kontroller, vilka utgör 15 % av det totala antalet planerade kontroller.
- Beslut om preliminär ettårig kontrollplan för kommande år, utifrån workshopdiskussionerna.
- Beslut om datum för när de slutgiltiga fyraåriga och ettårig planeringarna ska fastställas, och därefter publiceras på NKP-webben. Jordbruksverket och Livsmedelsverket fastställer efter samråd med länsstyrelsernas chefsnätverk, 28-nätverket.
- Sammanfattning av eventuella uppdateringar av underlag till prioritetsmodulen och till planering och genomförande av kontrollen, till exempel sammanställningarna över betydelsefulla faror och riskmodifierande faktorer.

Klassning av företag inom primärproduktion

Resultat av offentlig kontroll

Övergripande mål och prioriteringar - NKP-webben

Bakgrund och exempel

Vid workshopen ska hänsyn tas till en rad faktorer, som sammantaget ska leda till att kontrollen är riskbaserad och relevant, aktuell och ger avsedd effekt och i övrigt är i enlighet med kraven i förordning (EU) 2017/625. Kontrollen ska också vara regelbunden. Ett helhetsperspektiv uppnås genom att gemensamt diskutera kontrollfrågor inom foder och livsmedel.

Vid workshopen beaktas:

- bedömningar av kemiska, mikrobiologiska, fysiska risker och riskmodifierande faktorer (läs mer om dessa på sidan Prioritetsmodulen),
- risken att konsumenter vilseleds,
- resultat från offentlig kontroll och revisioner - både nationella EU-revisioner och revisioner från länder utanför EU,
- meddelanden om osäkert foder eller livsmedel via EUs system RASFF,
- aktuella sjukdomsutbrott
- ökad risk för smittspridning diskuteras också,
- liksom ny eller ändrad lagstiftning,
- rekommendationer från EU och Efsa,
- konsumentoro,
- risk för politiska på tryckningar samt
- frågor i media under året som berört primärproduktionen.

Prioritetsmodulen - primärproduktion

Modellen för klassning av företag i primärproduktionen, inklusive de riskvärderingar som ligger till grund för den, tar inte hänsyn till om foder är skadligt för djuret eller har direkta negativa konsekvenser för miljön, vilket är områden som ingår i foderlagstiftningen och därmed även i kontrollen. De aspekterna måste därför också alltid beaktas på workshopen.

Efter workshopen

Resultatet av workshopen är en preliminär ettårig kontrollplan och justeringar av den fyraåriga kontrollplaneringen.

En sammanställning över nya uppgifter behöver uppdateras i dokumenten 'Betydelsefulla faror per bransch' och dokumentet 'Riskmodifierande faktorer – sammanställning' samt på berörda sidor i Kontrollwiki och på NKP-webben.

Resultaten bearbetas och den ettåriga planen och den nya fyraåriga planen fastställs och publiceras i NKP-webben senast i september samma år.

Övergripande mål och prioriteringar - NKP-webben

Senast uppdaterad 15 november 2021 Ansvarig grupp SV_KL